

Sparsörskolans

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

1. Verksamhetens vision

Borås stads vision för skolan lyfter fram elevernas rätt att lämna skolan med goda kunskaper. En trygg skoldag är en förutsättning för att lära och utvecklas. Likabehandlingsarbetet handlar om att skapa en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Det handlar om elevernas mänskliga rättigheter, om att förverkliga FN:s barnkonvention i skolan. Det förebyggande arbetet är mycket viktigt. Elever och föräldrar skall veta att vi agerar och hur, om det kommer till vår kännedom att någon diskrimineras eller kränks i vår verksamhet. Elever och föräldrar ska också veta till vem man ska vända sig för att få hjälp och stöd.

Vår skola präglas av respekt för människors olikheter, skolan skall vara till för alla och ge alla en god utbildning.

Vår skola skall vara trygg för våra elever och fri från diskriminering och annan kränkande behandling.

2. Ansvarsfördelning

2.1 Ledningsfunktion

För att skydda barn och elever mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling finns det bestämmelser dels i 6 kap. Skollagen, dels i Diskrimineringslagen. Skollagen och diskrimineringslagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. Lagstiftningen ställer krav på barnomsorg och skola att vi ska arbeta förebyggande för att förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vi skall ha ett målinriktat arbete för att främja barnens och elevernas lika rättigheter och möjligheter.

Det är ledningsfunktionens ansvar **enligt lag** och förarbeten att:

- se till att all personal, alla barn/elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten.
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt annan kränkande behandling.
- årligen upprätta och utvärdera en Plan mot diskriminering och kränkande behandling i samarbete med personal och barn/elever (om möjligt även vårdnadshavare).
- se till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och annan kränkande behandling.
- se till att utredning görs och att åtgärder vidtas om verksamheten får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer.
- se till att utreda omgående om elev blir kränkt av personal på skolan.
- se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som

vidtagits.

2.2 Personal

Det är all personals ansvar att:

- följa skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling,
- agera redan i det s.k. ”trobbingstadiet” när man ser tendenser till kränkande behandling,
- ifrågasätta och reflektera över normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sitt förhållningssätt och sträva efter likabehandling.
- se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks.
- dokumentera misstänkt/anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.
- bevaka att utredda fall av diskriminering och annan kränkande behandling följs upp,

2.3 Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer på skolan,
- följa skolans gemensamma ordningsregler,

3. Elevinflytande

Utformningen och omfattningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

- Elevrådet/klassråden är delaktiga vid utformning och revidering av Plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Genom enkäter kan alla påverka situationen i skolan.
- Genom att kontakta Likabehandlingsgruppen eller annan personal kan elever få hjälp.
- Vid klassråd, matråd, stormöte på fritids och Demokratirådet kan eleverna framföra sina synpunkter.
- Eleverna är med och utformar ordnings-, matsals-, klassrums- och rastregler.

4. Föräldrainflytande

- Föräldrar kan ha synpunkter på Plan mot diskriminering och kränkande behandling vid föräldraföreningens möten som äger rum varje månad och på klassombudsmötet varje termin.
- Föräldrar kan ha synpunkter vid utvecklingssamtalen.
- Föräldrar kan ha synpunkter på föräldramöten.
- Föräldrar är alltid välkomna att hälsa på i skolan.
- Föräldrar kan påverka genom skolklimatundersökningen.

5. Barn/Elevs rätt till stöd

Det är den utsatte eleven som avgör om ett beteende eller annan handling är oönskad eller kränkande. Eleven har rätt att få stöd och hjälp när han/hon känner sig kränkt. Elevers upplevelser av kränkningar får inte avfärdas. Vem eleven än kontaktar så har han/hon rätt att bli tagen på allvar och få stöd. För att skolan ska kunna göra något måste någon i personalen få vetskap om det inträffade. Åtgärderna ska i möjligaste mån ske i samråd med eleven. Skolpersonal har dock alltid ett vuxenansvar att skydda barn och elever från att fara illa.

6. Vad är trakasserier och kränkande behandling?

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att någon eller några kränker en elevs värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.

Trakasserier och kränkande behandling är ett uttryck för makt och förtryck.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad öknamn)
- psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning)
- texter och bilder (t.ex. klotter, brev och lappar, e-post, sms, mms och fotografier)

6.1 Trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

6.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon eller knuffas.

6.3 Vad är diskriminering?

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder.

7. Information

Mål

Alla anställda på skolan, alla elever och vårdnadshavare ska få information om lagen (2008:567) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och om skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling. De ska också informeras om var mer information finns.

Aktiviteter för att nå målen

1. Plan mot diskriminering och kränkande behandling ska informeras om på:
  - vårens första APT för all personal. Inför mötet ska all personal läsa igenom planen,
  - klassråd i januari med eleverna,
  - vårens föräldramöte,
  - vårens första föräldraföreningsmöte, här ska också möjlighet ges till att lämna synpunkter,
2. Alla elever/anställda som börjar under pågående läsår får planen utdelad,
3. Hela planen läggs ut på skolans hemsida och på Ping-Pong

Ansvar

1. Rektor/biträdande rektor med hjälp av likabehandlingsgruppen samt personal.
2. Rektor/biträdande rektor med hjälp av kanslisten.

8. Kartläggning

Mål

Vi ska få kunskap om förekomsten av diskriminering och kränkande behandling för att kunna utforma relevanta åtgärder. En aktuell kartläggning görs i oktober månad varje år. Kartläggningen grundar sig på **skyddsronder, trivselenkäter, trygghetsvandringar och utvärderingar gjorda av elever, personal och vårdnadshavare**. Till kommande plan görs en översikt över vad som framkommit samt vilka åtgärder som behöver göras under året för att förhindra diskriminering och kränkande behandling.

Aktiviteter för att nå målen

1. På varje klassråd lyfts frågan. Hur är trivseln i klassen? Har någon sett någon som är utsatt? Känner sig någon utsatt mm.? Även fritidsavdelningarna har stormöten där elevernas synpunkter tas upp.
2. Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen. Inför utvecklingssamtalen intervjuar läraren vid behov varje enskild elev. En sammanställning av resultatet ska lämnas till Likabehandlingsgruppen.
3. Skolklimatsundersökning genomförs under vårterminen i år 4-6.
4. Alla elever på skolan från förskoleklass – år 6 genomför en trivselenkät (se bilaga 1-3).
5. Vi genomför en trygghetsvandring på skolan med hjälp av bildmaterial för att upptäcka otrygga platser (se bilaga 4-6)
6. Trygghet och trivsel tas upp på hälsosamtalen i förskoleklass, år 2 och år 4.
7. Trygghet och trivsel tas upp på avlämningsamtal i år 6.
8. Likabehandlingsgruppen
I skolans likabehandlingsgrupp ingår biträdande rektor, kurator samt representanter från skolans tre arbetslag (F-3, 4-6 och barnomsorg). Gruppen träffas för att diskutera situationen på skolan och för att ge varandra förslag på åtgärder.
9. EHT
Varje vecka träffas rektor, biträdande rektor, specialpedagog, speciallärare, kurator, skolpsykolog och skolsköterska för att lyfta individärenden och ansvara för att vid behov kalla vårdnadshavare till möten. Dokumentation av trakasserier och kränkande behandling följs upp.
10. Klassgenomgång
En gång per termin träffar klassläraren EHT. Där lyfts elevernas sociala situation och kunskapsutveckling fram.

Tidpunkt

1. Minst en gång i månaden.
2. En gång per termin.
3. Vårterminen i maj.
4. September.
5. September.
6. Vid ordinarie hälsosamtal i F-klassen, år 2 och år 4.
7. Vid ordinarie avlämningsamtal under våren år 6.
8. En gång i månaden.

9. Varje vecka.
10. En gång per termin för lärarna.

Ansvar

1. Klassföreståndare/ fritidspersonal.
2. Klassföreståndare.
3. Rektor sammanställer. Sammanställningen ligger sedan till grund för eventuella åtgärder som rektor tar fram i samarbete med likabehandlingsgruppen.
4. Ansvarig pedagog och likabehandlingsgruppen.
5. Ansvarig pedagog och likabehandlingsgruppen.
6. Skolsköterskan.
7. Skolsköterskan.
8. Biträdande rektor
9. EHT teamet.
10. EHT teamet.

9. Nulägesanalys

9.1 Metod

Trivselenkät och trygghetsvandring genomfördes i september månad 2016.

Trivselenkäten har anpassats efter ålder. I trygghetsvandringen har eleverna gått runt på skolgården tillsammans med sin lärare eller identifierat otrygga platser med hjälp av en lista eller bilder.

9.2 Sammanställning av trivselenkäten

- De flesta elever på skolan uppger att det känns bra när de tänker på skolan.
- Två elever i år 1-3 uppger att han/hon inte har kompisar, annars uppger alla att de har en eller flera kompisar. I enkäterna ställdes också frågan: Finns det någon i klassen som du tror känner sig ensam? 5 elever i år 1-3 och 4 elever i år 4-6 har uppgetts vara ensamma ibland. Detta är en minskning från förra året.
- Någon/några elever i varje klass uppger att de blivit retade eller kränkta av en annan elev vid enstaka tillfällen. Tre elever kommer upp som en som retas/kränks i flera olika klasser.
- Två elever upplever att busschauffören är arg.
- Ett par elever i både F-3 och 4-6 uppger att de inte vill/vågar gå på toaletterna på skolan.
- Elever i år 4-6 uppger på frågan om vad skolan kan göra för att de ska trivas bättre, att de vill ha fler rastvakter, fler lekredskap, att eleverna inte bör få spela på mobilerna, bättre språk och bättre arbetsro.

9.3 Otrygga platser enligt trygghetsvandringen

Både på Slättäng och på Kil är det främst toaletterna som upplevs som otrygga. På Kil kommer även källaren och gångtunneln/gångvägen upp som otrygga platser. Även duscharna i omklädningsrummet tas upp men vid samtal med eleverna framkommer att det är smutsigt i duscharna och att det främst är detta som är anledningen till att eleverna angett dessa i trygghetsvandringen.

Trygghetsvandringen och samtal med enskilda elever indikerar att flera elever tycker att det är otryggt att gå mellan bussen och lektionssalen när eleverna ska till slöjd eller hemkunskap på Fristadskolan.

10. Uppsikt/upptäckt

Mål

Om det förekommer diskriminering och kränkande behandling ska vi upptäcka det tidigt. Ju bättre det förebyggande arbetet är, desto färre elever riskerar att bli utsatta för diskriminering och kränkande behandling.

Aktiviteter för att nå målen

1. Ett rastvärdsschema upprättas varje termin. Rastvärdarnas uppgift är att upprätthålla en trygg atmosfär i skolans korridorer och på skolgårdarna.
2. Skolans personal är organiserade i ett särskilt schema för pedagogisk lunch i matsalen vilket har till syfte att skapa en trygg och lugn atmosfär i skolans matsal.
3. Vi avsätter minst en arbetsplatsträff per läsår till att ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som skolan förmedlar, genom sin organisation och undervisning. Vi reflekterar över skolans och den enskilda personalens förhållningssätt till och bemötande av kränkta barn.
4. Vid utvecklingssamtal berörs alltid frågan om relationer mellan barn samt mellan barn och vuxna.

Tidpunkt

1. Vid skolstart.
2. Varje dag hela läsåret.
3. Under läsåret.
4. En gång per termin.

Ansvar

1. Rektor/biträdande rektor och schemalagda rastvärdar.
2. Rektor/biträdande rektor och schemalagda rastvärdar.
3. Rektor/biträdande rektor
4. Ansvarig pedagog.

11. Funktionshinder

Mål

På vår skola ska alla barn ha samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionshinder. Inga barn ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av funktionshinder.

Förebyggande arbete

1. Inför varje skolstart ska en kartläggning göras kring vilka funktionshinder som förekommer bland eleverna. Vilket behov av stöd behöver tillgodoses?
2. Lyfta fram olika funktionshinder i samtal med barnen.

Tidpunkt

1. September
2. När tillfälle ges.

Ansvar

1. EHT + övrig personal
2. Pedagoger.

12. Kön

Mål

På vår skola ska alla värderas lika ur ett könsperspektiv för att öka jämställdhet. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av kön.

Förebyggande arbete

1. Värdegrundsövningar.
2. Personalen på skolan har återkommande diskussioner gällande förebyggande och förhindrande av trakasserier som har samband med kön. Personalen arbetar aktivt med detta i barngrupperna.

Tid

1. Återkommande under året.
2. Återkommande under året.

Ansvar

1. Alla pedagoger.
2. Alla pedagoger.

13. Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning

Mål

På vår skola ska ingen känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier på grund av etnisk eller kulturell tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Alla har samma rättigheter och möjligheter.

Förebyggande arbete

1. Lyfta fram världsreligionernas likheter och skillnader i undervisningen.
2. Vi uppmärksammar FN-dagen med aktiviteter som handlar om mänskliga rättigheter.

Tid

1. År 1-6.
2. Oktober.

Ansvar

1. Ansvarig pedagog.
2. Respektive arbetslag

14. Sexuell läggning

Mål

På vår skola ska alla elever, oavsett sexuell läggning, ha samma rättigheter och möjligheter.

Förebyggande arbete

1. Samtala och informera om olika sexuella läggningar på ett naturligt sätt med barn/elever i alla åldrar.

Tid

1. När tillfälle ges.

Ansvar

1. Alla pedagoger.

15. Annan kränkning

Mål

Inga elever på vår skola ska känna sig utsatta för kränkande behandling.

Förebyggande arbete

Personalen agerar, reagerar och lyssnar på alla och ser varje barn.

1. Klassråd.
2. Fritidsråd.
3. Klassrumsmassage.
4. Rollspel.
5. Värdegrundsfrågor.
6. Samarbetsövningar.
7. Ansvarsgrupper på fritids.
8. Rastvakter.
9. Matvakter.
10. Vuxna i omklädningsrummet.
11. Observationer.
12. Pedagogiska samtal.
13. Verka för bra föräldrarelationer.

Tid

1 – 13. Kontinuerligt under året.

Ansvar

1 – 13. Alla pedagoger.

16. Utredda

När ett barn påtalar att han/hon har blivit utsatt för trakasserier, kränkande behandling eller diskriminering, eller att vuxna har registrerat detsamma skall skolan utreda och förhindra fortsatta trakasserier, kränkande behandling eller diskriminering. Utredning och åtgärder skall genomföras så snabbt som möjligt. Vid behov tas kontakt med EHT och Åtgärdsprogram skrivs när så behövs.

Trakasserier, kränkande behandling eller diskriminering mellan elever

Enstaka händelser utreds enligt Incidentrapport – rutin (se bilaga 7-9)

Vid upprepade händelser eller vid händelser av allvarligare karaktär:

- Den som får kännedom om händelsen anmäler detta till Likabehandlingsgruppen via blanketten **”Anmälan av diskriminering eller kränkande behandling”** (se bilaga 10).
- En ansvarig utses, förslagsvis skolkuratoren och en utredning startar. Utredningen dokumenteras i blanketten **”Utredning av diskriminering och kränkande behandling”** (se bilaga 11). Vid samtalen används blanketten **”Samtal vid utredning av diskriminering och kränkande behandling”** (se bilaga 12). Dessa läggs som bilagor i utredningen.
- Vårdnadshavare informeras och kallas vid behov till skolan. Rektor och berörd pedagog deltar på mötet.
- Den som är ansvarig för utredningen gör en bedömning av situationen och tar tillsammans med berörd pedagog och elev fram åtgärder. Dessa dokumenteras i blanketten **”Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling”** (se bilaga 13).
- Situationen belyses bland all berörd personal.
- Rektor tar beslut om polisanmälan ska göras
- Uppföljningssamtal sker enligt överenskommelse och dokumenteras enligt blankett **”Uppföljning av diskriminering och kränkande behandling”** (se bilaga 14). Återkoppling sker till vårdnadshavare.
- Räcker inte skolans åtgärder för att få stopp på trakasserier, kränkande behandling eller diskriminering vidtas ytterligare åtgärder såsom kontakt med socialtjänst och/eller polis.
- Som en sista åtgärd flyttas förövaren till en annan skola.

17. Uppföljning/ Utvärdering

Varje år i oktober utvärderas fjolårets Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Nya planer upprättas och börjar gälla från 1 nov. Planen utvärderas i varje klass, i arbetslagen, i elevrådet, i skolans likabehandlingsgrupp, på ett APT-möte och tillsammans med Föräldraföreningen.

18. Kalendarium

Augusti

- ”Bra start vecka”
- Klassråd
- Elevråd

September

- Klassråd
- Elevråd
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

Oktober

- Möte med Likabehandlingsgruppen
- Trygghetsvandring med bildmaterial
- Elevenkäten genomförs
- APT, föregående års Plan mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas.
- Temavecka världens barn
- Klassråd, föregående års Plan mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas.
- Elevråd,
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte, föregående års likabehandlingsplan utvärderas.

November

- Möte med Likabehandlingsgruppen
- APT, åtgärdsplan för årets Plan mot diskriminering och kränkande behandling upprättas.
- Klassråd
- Elevråd
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

December

- Ny reviderad Plan mot diskriminering och kränkande behandling läggs ut på hemsidan och på Ping-Pong
- Klassråd
- Elevråd
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

Januari

- Möte med Likabehandlingsgruppen
- APT, implementering av den nya Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- Klassråd, implementering av den nya Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- Elevråd, implementering av den nya Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

Februari

- Klassråd
- Elevråd
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

Mars

- Klassråd
- Elevråd
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

April

- Skolklimatundersökningen genomförs
- Klassråd
- Elevråd
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

Maj

- Möte med Likabehandlingsgruppen
- Klassråd
- Elevråd
- Stormöte fritids
- Föräldraföreningsmöte

Incidentrapportering – rutin

Lag som ligger till grund för rutinen (Skollagen kap 6)

”10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.”

Incidentrapportering – rutin

Följande ska rapporteras:

- Alla former av kränkningar och trakasserier
- Tillbud (OJ) - när något hänt som skulle kunnat leda till skada men som inte gjorde det.
- Skada (AJ) – när något hänt som ledde till en skada
- Stöld, skadegörelse m.m.

Pedagogernas ansvar

1. **Anmälan av incident:** När en incident har inträffat ska den skyndsamt anmälas via blanketten ”Incidentrapport”.

Vid kränkningar och/eller trakasserier

Samtal: Om incidenten handlar om kränkningar eller trakasserier ska samtal ske med berörda elever och en överenskommelse göras. Samtalen dokumenteras på baksidan av blanketten ”Incidentrapportering”.

Vid skada eller tillbud

Förslag på åtgärder: Om incidenten är en skada eller tillbud ges ev. förslag på åtgärder för att förhindra liknande incidenter.

Blanketten skickas till biträdande rektor inom två dagar. Vid allvarliga incidenter meddelas rektor/biträdande rektor snarast.

(Ansvarig: Den pedagog som fått kännedom om incidenten alternativt klassläraren)

Vid kränkningar och/eller trakasserier

2. **Uppföljning:** Efter överkommen tid följs samtalen upp. Uppföljningen dokumenteras på samma blankett som samtalet. Blanketten skickas till biträdande rektor.

(Ansvarig: Den pedagog som hade samtalen i punkt 1)

EHT's ansvar:

3. Anmälan numreras och numret kopplas till inblandade elever på en klasslista i pärmen Incidentrapportering.
(Ansvarig: Biträdande rektor)
4. Incidenter som rör kränkningar och trakasserier tas upp och diskuteras på EHT-mötet varje vecka. En analys av incidenten görs och beslut tas om en vidare utredning av ärendet bör göras. En ansvarig för utredningen utses.
(Ansvarig: Rektor)
5. Incidenter som rör kränkningar och trakasserier kopieras och skickas till huvudman. Incidenter som rör skador kopieras och skickas till skolsköterskan.
(Ansvarig: Biträdande rektor)
6. Incidenter som rör skador och tillbud följs upp och eventuella åtgärder gällande arbetsmiljön för att förhindra ytterligare skador eller tillbud vidtas.
(Ansvarig: Biträdande rektor)